

หมวดที่ 5

ความเรียบร้อยแห่งหน้

ส่วนที่ 2 ปลดหนี้ (มาตรา 340)

มาตรา 340 ถ้าเจาหนีแสดงเจตนาต่อลูกหนีว่าจะปลคหนีให้ ทาน
ว่าหนีนั้นก็เป็อันระงับสินไป

ถ้าหนีมีหนังสือเป็นหลักฐาน การปลคหนีก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย ถ้า
ตองเวนคินเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนีให้แกลูกหนี ถ้าชิตมาเอกสารนั้นเสีย

1. การปลคหนี คือการที่เจาหนีตกลงยกหนีสินให้แกลูกหนี โดยไม่เรียกรองค่าตอม
แทนแต่อย่างใด ฉะนั้น การปลคหนีจึงเป็นการที่เจาหนียอมสละสิทธิเรียกรองอันมีต่อลูกหนีให้แก
ลูกหนีโดยเสนหาและเป็นเหตุให้หนีสินนั้นระงับไป

2. การปลคหนีจะสำเร็จผลได้ก็โดยการแสดงเจตนาของเจาหนี โดยฝ่ายเจาหนี
แสดงเจตนาฝ่ายเดียวต่อลูกหนีว่า จะปลคหนีให้ก็เป็นการเพียงพอ ลูกหนีหาตองยินยอมไม่ ข้อสำคัญ
ของการแสดงเจตนาของเจาหนีอยู่ที่ว่า ถ้าหนีนั้นมีหนังสือเป็นหลักฐาน กล่าวคือ ไม่ว่าหนีนั้นกฎหมาย
จะบังคับให้ทำหลักฐานเป็นหนังสือจึงจะพอ ขังบังคับคดีกันได้หรือไม่ก็ตาม ถ้าได้ทำหนังสือเป็นหลักฐาน
แล้ว เมื่อจะปลคหนี ต้องทำเป็นหนังสือด้วยหรือตองเวนคินเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนีให้แก
ลูกหนี หรือชิตมาเอกสารนั้นเสียตามมาตรา 340 วรรคสอง ตัวอย่างเช่น การกู้ยืมไม่เกิน
50 บาท ซึ่งตามมาตรา 653 มิได้บังคับว่าตองทำหลักฐานเป็นหนังสือ แต่ความจริงลูกหนีเจาหนี
ได้ทำหนังสือกู้ยืมไว้ตอกัน คังนี้ การปลคหนีต้องทำเป็นหนังสือหรือเวนคินเอกสาร หรือชิตมา
เอกสาร ในทางกลับกันถ้ากู้ยืมเกินกว่า 50 บาท แต่ไม่ได้ทำหลักฐานการกู้ยืมไว้ (ซึ่งตามมาตรา
653 บังคับว่าตองทำหลักฐาน) การปลคหนีนี้ก็เพียงแต่เจาหนีแสดงเจตนาควยวาจาก็เพียงพอ
แล้ว

อนึ่ง การปลคหนีนี้จะปลคหนีให้ทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ จะปลคหนีประธาน หรือหนี
อุปกรณก็ได้ แต่ถาปลคหนีประธาน หนีอุปกรณก็หลุดหนีไปควย

แต่ถาหนีเดิมไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือแต่อย่างใดแล้วเพียงแต่เจาหนีแสดงเจตนาต่อ
ลูกหนีว่าปลคหนีให้ก็เพียงพอแล้ว

สาระสำคัญที่ควรจดจำในหมวด 5 (ส่วนที่ 2)

1. การปลดหนี้ คือ การที่เจ้าหนี้ตกลงยกหนี้สินให้แก่ลูกหนี้โดยไม่เรียกร้องค่าตอบแทนแต่อย่างใด หรือเป็นการที่เจ้าหนี้ยอมสละสิทธิเรียกร้องอันมีต่อลูกหนี้ให้แก่ลูกหนี้โดยเสน่หา และเป็นเหตุให้หนี้นั้นระงับไป
2. การปลดหนี้ทำได้โดยการแสดงเจตนาของเจ้าหนี้ต่อลูกหนี้ ซึ่งเป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียว โดยลูกหนี้ไม่ต้องยินยอมไม่
3. ถ้าหนี้ที่ปลดให้หนี้มีหลักฐานเป็นหนังสือ กล่าวคือ ไม่ว่าหนี้นั้นกฎหมายจะบังคับให้ทำเป็นหนังสือ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้หรือไม่ก็ตาม ถ้าได้ทำหลักฐานเป็นหนังสือแล้ว เมื่อจะปลดหนี้ ต้องทำเป็นหนังสือด้วย หรือต้องเวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้นั้นแก่ลูกหนี้ หรือชี้ค้ำเอาเอกสารนั้นเสีย
4. การปลดหนี้จะปลดหนี้ให้ทั้งหมด หรือปลดหนี้บางส่วนก็ได้

ข้อทดสอบในหมวด 5 (ส่วนที่ 2)

นายโค้งกู้ยืมเงินนายเค่น 2 ครั้ง ครั้งแรกกู้ยืมเงิน 45 บาท โดยทำหลักฐาน
 แห่งการกู้ยืมเงินถูกต้องตามมาตรา 653 ครั้งที่สองกู้ยืมเงิน 54 บาท แต่ไม่ได้ทำหลักฐาน
 แห่งการกู้ยืมไว้ ตามมาตรา 653 อยากทราบว่า ถ้านายเค่นต้องการที่จะปลดหนี้การกู้ยืมทั้ง
 สองครั้งนี้ให้แก่นายโค้ง นายเค่นจะต้องทำอย่างไรเพื่อให้หนี้ทั้งสองรายนี้ระงับสิ้นไป

อนึ่ง มาตรา 653 วรรคแรก แห่ง บ.พ.พ.บัญญัติว่า "การกู้ยืมเงินกว่า
 ห้าสิบบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ลงลายมือชื่อ
 ผู้ยืมเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่...."

ธงคำตอบ

หลักกฎหมาย มาตรา 340 ที่บัญญัติว่า "ถ้าเจ้าหนี้แสดงเจตนาต่อลูกหนี้ว่าจะ
 ปลดหนี้ ให้ท่านว่าหนี้นั้นก็อันระงับสิ้นไป

ถ้าหนี้มีหนังสือเป็นหลักฐานการปลดหนี้ก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย หรือต้อง เวนคืน
 เอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ให้แก่ลูกหนี้หรือชื้อค่าเอกสารนั้นเสีย"

จากบทบัญญัติในมาตรา 340 นี้ จะเห็นได้ว่าการปลดหนี้ที่จะมีผลให้หนี้ระงับสิ้น
 ไปนั้น ทำได้โดยการแสดงเจตนาของเจ้าหนี้ต่อลูกหนี้ว่าจะปลดหนี้ให้ ซึ่งเป็นการแสดงเจตนา
 ฝ่ายเดียว และลูกหนี้ต้องยินยอมด้วยไม่

อนึ่ง การแสดงเจตนาของเจ้าหนี้เช่นว่านี้เพียงแต่แสดงเจตนาโดยวาจาก็เป็น
 การเพียงพอ เว้นแต่ถ้าหนี้มีหนังสือเป็นหลักฐาน การปลดหนี้ก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย หรือ
 ต้อง เวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ให้แก่ลูกหนี้ หรือชื้อค่าเอกสารนั้นเสีย

สำหรับคำว่า "หนังสือเป็นหลักฐาน" นี้หมายถึง หนังสือที่ทำหลักฐานไว้เป็นหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นที่กฎหมายบังคับให้ทำเป็นหนังสือ หรือต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้หรือไม่ก็ตาม ถ้าได้ทำหนังสือเป็นหลักฐานไว้เมื่อจะปลดหนี้ จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 340 วรรค 2 ด้วย มิฉะนั้นการปลดหนี้จะตกเป็นโมฆะ

ตามอุทธรณ์ นายโคงกู้ยืมเงินจากนายเค่น 2 ครั้ง

ครั้งแรก กู้ยืมเงิน 45 บาท โดยทำหลักฐานแห่งการกู้ยืมถูกต้องตามมาตรา 653 การกู้ยืมครั้งนี้ ถือว่าเป็นหนังสือเป็นหลักฐานตามมาตรา 340 วรรค 2 แม้ว่าจะเป็น การกู้ยืม จำนวน 45 บาท ไม่ครบตามจำนวนที่กฎหมายบังคับให้ทำเป็นหนังสือ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ก็ตาม แต่เมื่อได้ทำหลักฐานแห่งการกู้ยืมไว้ เมื่อจะปลดหนี้ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรา 340 วรรค 2

ฉะนั้น การกู้ยืมเงินครั้งนี้ เมื่อนายเค่นต้องการปลดหนี้ให้แก่นายโคง นายเค่นต้องปฏิบัติตามมาตรา 340 วรรค 2

ครั้งที่สอง กู้ยืมเงิน 54 บาท ไม่ได้ทำหลักฐานแห่งการกู้ยืม กรณีกู้ยืมครั้งที่สองนี้ ไม่ถือว่าเป็นหนังสือเป็นหลักฐาน ตามมาตรา 340 วรรค 2 ถึงแม้ว่ามาตรา 653 บังคับว่าต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ก็ตาม และเมื่อนายเค่นต้องการปลดหนี้ให้แก่นายโคง ก็เพียงแต่แสดงเจตนาด้วยวาจาต่อนายโคง ก็เพียงพอตามมาตรา 340 วรรคแรก